

Handläggare: Christina Grönberg
Telefon: 08-508 25 904

Till
Socialtjänst- och
Arbetsmarknadsnämnden

Anmälan av rapport från projektet NLAO (Network of Local Authority Observatories on Active Inclusion) angående Aktiv inkludering på arbetsmarknaden

(1 bilaga)

Förvaltningens förslag till beslut

1.Socialtjänst – och arbetsmarknadsnämnden godkänner anmälan av rapporten

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Helene Bengtson
Avdelningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

EUROCITIES-NLAO projekt är ett pilotprojekt som genomför två lokala studier i fem olika europeiska storstäder om boende och sysselsättning. Projektet är finansierat av EU- Kommissionen, Direktoratet för sysselsättning, social politik och lika rättigheter. Deltagare i projektet är Stockholm, Bologna (Italien), Prag (Tjeckien), Rotterdam (Nederländerna) och Southampton (Storbritannien). I detta

ärende presenteras den andra rapporten från Stockholm om aktiv inkludering på arbetsmarknaden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Preventionscentrum/Europaforum och Arbetsmarknadsavdelningen, Socialtjänst- och Arbetsmarknadsförvaltningen.

Bakgrund

Europaforum vid Socialtjänst- och Arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholms stad ingår sedan mars 2009 till augusti 2010 i projektet Eurocities Network of Local Authority Observatories on Active Inclusion (Eurocities- NLAO). Projektet leds av Eurocities ett nätverk för stora europeiska städer. Stockholm tillsammans med Bologna (Italien), Prag (Tjeckien), Rotterdam (Nederländerna) och Southampton (Storbritannien) deltar i projektet och varje stad har etablerat ett Local Authority Observatory on Active Inclusion (LAO).

På Europaforum arbetar Christina Grönberg heltid i projektet. Enhetschef på Preventionscentrum/Europaforum, Anna Mattsson och utvecklingsledare på arbetsmarknadsavdelningen Karin Eriksson Bech, utgör styrgrupp för projektet. En referensgrupp bestående av, Tina Heinsoo t.f enhetschef staben, Lena Thorsson, IoF chef, Skärholmen Susanne Tengberg IoF chef Kista - Rinkeby, Olof Öhman, projektledare för Söderortsvisionen samt Monica Sylvander från internationella enheten har följt projektet.

Syftet med projektet är att genom lokala observationsstudier undersöka hur EU:s aktiva inkluderingsstrategi implementeras och fungerar på lokal nivå. Inom projektet genomförs två studier. Den första rapporten som godkändes av nämnden i januari 2010 handlade om boendefrågor. Denna rapport handlar om aktiv inkludering utifrån ett arbetsmarknads- och sysselsättningsperspektiv. Eurocities sammanställer en europeisk rapport baserad på de två rapporterna från varje stad. Den rapporten beräknas vara färdig senare i juni 2010. Syftet med rapporterna är att beskriva hur policyer på lokal nivå påverkar människor i riskzon för social utslagning. Målet med projektet är ett ömsesidigt lärande och genom jämförelser samt goda exempel försöka påverka policy framöver.

Aktiv inkludering är en heltäckande strategi för att bekämpa fattigdom och social utslagning i Europa baserat på gemensamma mål och principer som delas av alla EU:s medlemsländer. Strategin innehåller tre delar: adekvat minimiinkomst, inkluderande arbetsmarknader och tillgång till social service av god kvalitet. En aktiv inkluderingspolicy ska underlätta *integrationen av hållbar, kvalitativ sysselsättning för dem som kan arbeta och bidra med tillräckliga resurser för ett värdigt liv tillsammans med stöd till samhällsdeltagande för dem som inte kan.*¹

¹ EC Recommendation on the active inclusion of people excluded from the labor market, 3 October 2008

Socialtjänstens roll för att stimulera aktiv inkludering är därmed tudelad: 1) hjälpa målgruppen att bli anställningsbar 2) stödja dem som inte kan arbeta att leva ett värdigt liv, genom rådgivning, bidrag, omvårdnad och stöd till rimliga levnadsvillkor. Kommissionen anser att följande sociala tjänster är speciellt relevanta för konceptet aktiv inkludering:

- Socialtjänstens insatser
- Sysselsättning och aktiveringsinsatser
- Boendestöd och "social housing"
- Barnomsorg
- Vårdinsatser

EUROCITIES-NLAO projekt är ett pilotprojekt som utreder två av ovanstående områden, boende och sysselsättning. Projektet är finansierat av EU-Kommissionen, Direktoratet för sysselsättning, social politik och lika rättigheter. Eurocities har lämnat in en ansökan till Kommissionen för att fortsätta och utöka antalet städer som ingår i studien 2011-2013. Förvaltningen avser att i sin tur ansöka till Eurocities för ett fortsatt deltagande i observationsstudien.

Ärendet

Rapporten är baserad på litteraturstudier (se referenslista i rapporten) intervjuer samt en fokusgrupp med forskare. En expertgrupp bestående av representanter från Arbetsförmedlingen, Socialtjänst- och Arbetsmarknadsförvaltningens Jobbtorg, Sveriges kommuner och Landsting (SKL), Socialstyrelsen och Verbandi har vid tre möten diskuterat rapportinnehållet. Utkastet till rapporten validerades vid ett seminarium då ett 30-tal sakkunniga från bl. a. Arbetsförmedlingen, Diskrimineringsombudsmannen, Socialdepartementet, representanter från Malmö stad, samt flera forskare deltog. I grupper diskuterades innehåll, slutsatser och förslag till rekommendationer.

Innehåll och struktur i rapporten har i viss mån styrts av Eurocities för att det ska finna möjlighet att jämföra städerna med varandra.

Inledningsvis ger rapporten en överblick av den svenska arbetsmarknadspolitiken, prioriteringar, styrning och huvudaktörerna inom området. Rapporten tar sin utgångspunkt i Esping-Anderssons modell² av den svenska välfärdsstaten:

² Esping-Andersen Gösta (dansk professor i sociologi) *Three worlds of welfare capitalism*, 1990

- strategi för full sysselsättning: kraftfulla insatser för att upprätthålla full sysselsättning.
- arbetslinjen: stark arbetsmoral och betoning på att vara självförsörjande genom sysselsättning.
- aktiva arbetsmarknadspolitiska program: motivera enskilda att komma in på och tillbaka till arbetsmarknaden.
- arbetslöshetsförsäkringen: ett frivilligt, viktigt ersättningssystem som administreras av fackföreningar och subventioneras med statliga medel.

Som en del av ramverket för den svenska arbetsmarknaden beskrivs den aktiva arbetsmarknadspolitiken, anställningsformer, relevanta ersättningar och regleringar på arbetsmarknaden.

Aktörer nationellt och lokalt på arbetsmarknaden presenteras. Störst vikt läggs på Arbetsförmedlingen och kommunen, samt den i vissa fall komplexa relationen dem emellan. Begreppet aktivering har städerna blivit uppmanade att beskriva och placera i den nationella/lokala kontexten. Avslutningsvis i det inledande kapitlet redovisas nyligen genomförda nationella reformer. Den svenska rapporten tar upp sjukförsäkringsreformen, Jobb- och utvecklingsgarantin, Nystart- jobb och Lyftet.

Därpå följande kapitel ägnar sig åt urbana utmaningar och socialt utsatta grupper som har svårt att komma in på arbetsmarknaden t.ex personer med utländsk bakgrund, ungdomar särskilt avhoppare från skolan, funktionshindrade & kroniskt sjuka och långtidsarbetslösa.

Från relativt generella beskrivningar av svenska förhållanden övergår rapporten i att beskriva lokala strategier för att öka inkluderingen på arbetsmarknaden. Lokala ansatser som Eurocities efterfrågat beskrivningar av är lokal näringslivsutveckling, social ekonomi, integrering med andra politikområden, villkor för ekonomiskt bistånd, partnerskap/samverkan, kvalitetsarbete och användning av ESF- fonden. När det gäller tjänster beskriver rapporten trender såsom matchning, individanpassning, coachning och ökad mångfald av utförare. Den största konkreta lokala insatsen i Stockholm som får stort utrymme i rapporten är givetvis Jobbtorg. Programmen inom Jobbtorg START, Rekryteringsprogrammet och Svenska för Invandrare beskrivs också.

I de avslutande kapitlen analyseras materialet. Framtagna problem/utmaningar i rapporten prövas mot de av EU fastställda gemensamma principer för tillgång till

tjänster av god kvalitet. Utifrån utredningsmaterialet och diskussioner vid seminariet presenteras även ett antal rekommendationer.

Några problem/utmaningar som definierats i rapporten är:

- Risk att hög arbetslöshet bland unga leder till långvarigt utanförskap
- Ytterligare utveckla samarbetet med lokala arbetsgivare för att stimulera fler arbetstillfällen för socialt utsatta grupper
- Undvik risken för ett A & B-lag av arbetslösa.

Rekommendationer för att arbeta med de problem och utmaningar som framkom under seminariet var följande:

- Bekämpa långsiktig utslagning från arbetsmarknaden genom att prioritera långtidsarbetslösa.
- Skapa större möjligheter till lokal anpassning i nationella program.
- Genomföra mer aktiviteter med brukarinflytande, särskilt bland unga i ett förebyggande syfte.
- Möjliggöra mer erfarenhetsutbyte inom EU.

I ett första utkast av den europeiska slutrapporten som ska vara färdig i juni 2010 baserat på rapporterna från alla fem projektdeltagare framgår att den lokala nivåns mandat och uppdrag inom arbetsmarknadsområdet skiljer sig mellan länderna. Det går dock att se gemensamma trender mot mer individanpassade insatser, högre krav på aktivering, ”jobb först” strategi och mer integrerade tjänster inom exempelvis olika typer av jobbcenter. I slutrapporten följer en mer utvecklad analys baserad på de två rapporterna från varje stad.

Avslutningsvis kan nämnas att projektet vid två tillfällen blivit inbjudna av olika EU- institutioner att presentera sitt arbete och på det sättet marknadsföra staden i ett EU- sammanhang.

I maj 2010 blev Stockholm inbjuden att delta i konferensen *Mutual learning on Active Inclusion and Homelessness* anordnad av EU kommissionen. Projektarbetarna Maria Andersson och Christina Grönberg höll en presentation under konferensen där man bland annat presenterade stadens pilotprojekt ”Bostad först” som startar i augusti 2010.

När en arbetsgrupp inom Kommittén för social trygghet³ sammanträdde i Bryssel den 2 juni var Stockholm inbjuden för att presentera hur städer kan arbeta med kvalitetsfrågor när det gäller sociala tjänster på lokal nivå. Eurocities tillfrågade Stockholm utifrån de intressanta kvalitetsaspekter såsom kvalitetsgarantier, stadens integrerade ledningssystem (ILS), synpunkter & klagomål samt funktionshindersombudsmannens funktion som lyfts fram i rapporten. Arbetsgruppen ska utforma en plan för kvalitetsutveckling inom socialtjänstområdet som kommer vara en frivillig vägledning för medlemsländerna för att förbättra områden som brukarmedverkan, styrning och uppföljning. Cornelia Ölmin, förnyelseavdelningen på Stadsledningskontoret deltog och höll en presentation.

Bilaga

1. Aktiv inkludering på Arbetsmarknaden. Rapport om arbetsmarknadsinsatsers betydelse för inkludering av personer som står långt ifrån arbetsmarknaden

³ Kommittén för social trygghet är en kommitté av högre tjänstemän som representerar medlemsländernas socialministrar och samarbetar inom fyra områden; kampen mot fattigdom och social utslagning, säkra och hållbara pensionssystem, göra arbete lönsamt samt hälso- och sjukvård och äldreomsorg.